

Jaarverslag 2021

Het jaar 2021 herinneren we ons als het tweede jaar van de coronapandemie. In 2021 hadden we twee maanden lang een avondklok, werd er begonnen met vaccinatie tegen Covid-19, hielden we ons aan de 1,5 m regel en werd het Coronatoegangsbewijs bij evenementen en in de horeca verplicht. Het maximale aantal bezoekers thuis en op evenementen werd keer op keer aangepast. In periodes moesten we van de overheid verplicht thuiswerken. En toen in november de omicronvariant van het Coronavirus uitbrak kwam daar een nieuwe lockdown bovenop.

Hierdoor konden we slechts in beperkte mate activiteiten voor de achterban organiseren. 2021 was een jaar van veranderingen en wisselingen binnen het bestuur.

In dit jaarverslag zetten we de gebeurtenissen bij de Bomenstichting op een rijtje.

Bestuur

Eind 2021 is Bart Witmond uit het bestuur getreden nadat hij drie termijnen van drie jaar, het maximum volgens de statuten, als bestuurslid heeft volgemaakt. Bart begon op 1 december 2012 in de functie van penningmeester, welke hij kundig en met groot enthousiasme vervulde. Bart is ook interim-voorzitter geweest. In deze rol kwamen zijn bestuurlijke vaardigheden goed van pas. Zijn altijd genuanceerde en afgewogen mening en de manier waarop hij die verwoordde zullen we missen.

Helaas heeft Jan Borren wegens drukke werkzaamheden zijn bestuursfunctie moeten beëindigen. Jan was sinds 20 november 2019 bestuurslid. Hij heeft met vakkennis en zijn enthousiaste manier van communiceren het bestuur ondersteund. Zo heeft hij een positieve rol gespeeld bij het meedenken over de vervanging van de bomen bij Paleis het Loo om zo de robuuste lanenstructuur toekomstbestendig te maken.

De Bomenstichting is zowel Bart als Jan heel veel dank verschuldigd voor hun inzet en inbreng!

Als opvolgers zijn sinds 8 september 2021 Ingrid Vos en Harry Boeschoten toegetreden tot het bestuur. En met de komst van Thijs Fikken op 13 december 2021 zijn alle bestuursposten weer bezet. Per 1 januari 2022 wordt Harry de nieuwe voorzitter, neemt Ingrid het secretariaat van Ines Verbeek over en vervult Thijs de functie van penningmeester. Ines behartigt de bomenbelangen van Nederland in vaak complexe juridische zaken. Ze voert procedures, onderhandelt en dient bezwaarschriften in. Hierover kunt u verderop meer lezen. In 2021 verzorgde Ines onze berichtgeving op Instagram.

Het bestuur heeft dit jaar 7 bestuursvergaderingen gehad. Gelukkig zijn er maar twee online Vergaderingen geweest. De Bosdag, de beleidsvergadering van het bestuur, was gepland op 15 november en kon niet doorgaan wegens de Corona maatregelen. Deze vergadering is verplaatst naar 15 januari 2022.

Kantoor

Beleidsadviseur

Per 1 oktober 2020 was boomspecialist Annemiek van Loon aangetrokken als beleidsadviseur voor het bestuur voor enkele uren per week. Ook fungeerde zij als coach voor de in 2020 nieuw aangetreden bureaussecretaris. In april 2021 heeft Annemiek besloten om deze functie neer te leggen.

We danken Annemiek enorm voor haar grote inzet. Haar professionele beleidsnotities zijn een uitgangspunt voor het nieuwe bestuur om het werk van de Bomenstichting goede vorm te geven en zodoende continuïteit en kwaliteit in de toekomst te waarborgen.

Activiteiten

➤ Activiteiten die niet konden doorgaan:

- Dierckxlezing op 17 maart 2021, met als onderwerp: *Bomenlanen*, sprekers Lotte Dijkstra en Gerdy Verschuure-Stuip in Congres- en vergadercentrum 'In de Driehoek', Gertrudiskapel-zaal te Utrecht. Deze lezing is verzet naar woensdag 17 november 2021 en kon weer niet doorgaan. De lezing is nu gepland voor woensdag 30 maart 2022.
- Feestdag voor de achterban: donateurs, vrijwilligers, adverteerders en relaties.
- Bomenreis naar Engeland: deze is verplaatst naar mei 2022.
- Ontmoetingsdag voor vrijwilligers. Deze wordt normaal in juni georganiseerd.
- Van de organisatie van de bijeenkomst van de European Champion Tree Forum (ECTF) in 2021 is afgezien. Deze internationale ontmoeting van liefhebbers van monumentale bomen is naar oktober 2022 verplaatst.

Vrijwilligers

Sinds jaar en dag steunen enkele honderden vrijwilligers het werk van de Bomenstichting met hun inzet, kennis en tijd. Zonder hen zou de Bomenstichting niet kunnen functioneren. Dank daarvoor!

➤ **Contactpersonen**

Contactpersonen zetten zich in voor het behoud en een beter beheer van bomen in hun gemeente of regio. Vaak nemen zij zelf initiatieven, soms vragen we vanuit het kantoor om ondersteuning bij vragen van particulieren. Sommigen organiseren bomenwandelingen, anderen geven lezingen of overleggen op regelmatige basis met de gemeente. Op de achtergrond zijn deskundigen beschikbaar voor advies. Sommige contactpersonen zijn zelf boomspecialist. Het kantoor biedt ondersteuning bij procedures en beleidsvragen. We mochten elf nieuwe contactpersonen welkom heten, van vier mensen hebben we afscheid moeten nemen.

➤ **Boominspecteurs**

Boominspecteurs controleren sinds 2014 bomen uit het Landelijk Register van Monumentale Bomen op aanwezigheid van de bomen, conditie en juiste locatie op de kaart. Ongeveer 40 boominspecteurs waren actief in 2021.

Donateurs

Het aantal donateurs is al jaren stabiel, ruim 1.900. In 2021 is het aantal donateurs boven de 2000 gestegen. In 2021 mochten we 99 nieuwe donateurs verwelkomen inclusief 1 donateur voor het leven, 52 donateurs zijn uitgeschreven vanwege verhuizing, langdurig geen bijdrage betalen of overlijden. Nieuwe donateurs melden zich vaak spontaan aan of doen dit na het ontvangen van

subsidie voor boomonderhoud, na opname van een boom in het Landelijk Register van Monumentale Bomen of omdat zij een goed advies hebben ontvangen. Bij aanmelding ontvingen donateurs als welkomstgeschenk het winter- en zomernummer van *Bomennieuws* en *Diepgeworteld*. Dit werd zeer gewaardeerd.

De jaarlijkse Donateursdag werd dit jaar gehouden op zaterdag 18 september op ons kantoor aan de Eusebiussingel in Arnhem. We ontvingen 50 gasten op 1,5 meter. Gastspreker was landschapsarchitect Jolanda van Looij, die samen met bestuurslid Gerrit-Jan van Prooijen een voordracht hield over het project rond het behoud van bomen in het Spijkerkwartier in Arnhem. Na een zeer geslaagde lunch hebben we een wandeling door dit Spijkerkwartier gemaakt en de behouden bomen met de door de bewoners geadopteerde boomspiegels bewonderd.

De op woensdag 17 november geplande 25e Dierckxlezing met als onderwerp: *Bomenlanen* kon helaas niet doorgaan wegens de Corona-maatregelen.

Het onderwerp van de lezing is gekozen naar aanleiding van het in 2022 te verschijnen boek *'Bomenlanen. Over de onlosmakelijke relatie tussen bomen en wegen'*, een gezamenlijke uitgave van de Bomenstichting en de TU Delft. Het gaat over functies, waarden, inrichting en beheer van bomenlanen. Twee van de schrijvers, Lotte Dijkstra en Gerdy Verschuure-Stuip van TU Delft, zouden hier dieper op ingaan. Deze lezing is verzet naar 30 maart 2022.

Landelijk Register van Monumentale Bomen

➤ Register

De actualisatie van het Landelijk Register van Monumentale Bomen is in 2014 gestart (www.monumentalebomen.nl). In totaal staan er nu 14.950 boomobjecten in het register, dat wil zeggen solitaire bomen, bomengroepen en bomenlanen. Ongeveer 40 boominspecteurs waren actief in 2021. Ruim 98% van de bomen is in de afgelopen acht jaar gecontroleerd. We zijn met een nieuwe inspectieronde gestart en streven naar minstens een bezoek per vijf jaar aan alle bomen. Ook wordende inspecties geïntensiveerd: eigenaar gegevens worden geactualiseerd, gegevens over historie, conditie en beschadigingen van de bomen genoteerd. Het streven is om de bomen echt in beeld te brengen. Vermeldenswaard is ook de samenwerking met RCE, SBB en de landschappen, gericht op inventarisatie en registratie van monumentale bomen. Ook worden regelmatig nieuwe bomen in het register opgenomen. Verspreid over het land zijn er actieve boominspecteurs die zich hiervoor inzetten. In 2021 hebben 28 particuliere eigenaren een aanmelding voor registratie gedaan. Van 19 eigenaren zijn bomen opgenomen. Op initiatief van boominspecteurs zijn meer dan 250 nieuwe boomobjecten geregistreerd, variërend van een enkele boom tot een laan van 200 bomen. De coördinatoren beoordelen de aanmeldingen.

Jeroen Philippona is de coördinator van dit register. In deze hoedanigheid voert hij ook gesprekken met grote natuureigenaren om aandacht te vragen voor monumentale bomen op hun terrein.

In 2021 hebben we bestanden aan Gelders Landschap en Kasteelen (GLK) gestuurd met daarin aangegeven de monumentale bomen op de terreinen van GLK. Jeroen heeft samen met de specialist natuur- en cultuurhistorie van GLK enkele van hun terreinen bezocht, bijzondere bomen besproken en een aantal van deze bomen opgenomen in ons landelijk register.

Er is overleg geweest over uitwisseling van de gegevens.

GLK heeft het voornemen om bijzondere bomen op hun terreinen verder te inventariseren en aan te melden bij het landelijke register van de Bomenstichting.

➤ **Bomenfonds**

- Eigenaren van bomen die zijn opgenomen in het register kunnen onder bepaalde voorwaarden subsidie aanvragen voor het onderhoud van hun bomen. Toekenning van subsidie is mogelijk dankzij de jaarlijkse bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds. In 2021 zijn 36 aanvragen ontvangen. Van deze aanvragen zijn er 28 gehonoreerd. Acht aanvragen zijn geweigerd om verschillende redenen: vanwege de slechte conditie van de boom, het niet aanleveren van voldoende gegevens, het aangevraagde onderhoud bleek bij inspectie niet nodig te zijn of er was al gemeentesubsidie verleend.

Van de nog lopende subsidieaanvragen uit 2020 werd € 12.733,56 uitbetaald. Van de 28 gehonoreerde aanvragen van 2021 is € 12.168,74 uitgekeerd met nog een restant dat in 2022 uitgekeerd gaat worden. De omlooptijd van aanvraag tot uitbetaling varieert en is daarom niet goed per kalenderjaar te beschrijven.

Boomspecialist Maarten Windemuller beoordeelt de aanvragen. Het is verheugend dat veel boomeigenaren gebruik maken van de subsidiemogelijkheid.

Producten

Nog altijd zijn onze boombordjes populair! Op verzoek van enkele gemeenten zijn 20 nieuwe boombordjes ontworpen. Deze zijn in 2021 beschikbaar gekomen en binnenkort op onze website te bestellen.

In april 2021 verscheen de 5^e herziene druk van het wandelboekje *Langs monumentale bomen in het centrum van Amsterdam*.

De HMC MBO vakschool voor hout, meubel en interieur in Amsterdam geeft dit boekje al een paar jaar aan de eerstejaars studenten om de stad en de bomen te leren kennen.

Door grote populariteit hebben wij het boek *Richtlijn Bomen Effect Analyse* bijgedrukt.

Communicatie

➤ **Bomennieuws**

In 2021 verscheen ons halfjaarlijks tijdschrift *Bomennieuws* in juni en december en is toegezonden aan : donateurs, vrijwilligers, adverteerders en relaties, digitaal of op papier. Alle oude uitgaven van *Bomennieuws*, vanaf het eerste nummer in 1976, zijn te vinden op onze website. Een bron van informatie!

➤ **Digitale nieuwsbrieven**

Dit jaar zijn er twee digitale nieuwsbrieven met actuele onderwerpen naar onze achterban verstuurd. Via onze website is het mogelijk zich hiervoor aan te melden.

➤ **Bomenstichting in de media**

- Artikel in de Volkskrant: 'Wat doet die 100 miljoen kilo strooizout met de natuur?' 8 febr.2021
- Interview met Annemiek van Loon over het effect van strooizout op bomen in Een Vandaag, 23 februari 2021.
- Artikel in Greenpro: 'Boombehoud dankzij een gedegen bomen effect analyse', maart 2021.
- Artikel in de Eemslander: 'Veel onnodig snoeiwerk in gemeente Eemsdelta' 13 april 2021.

- Artikel in RTV Noord: Make-over voor Boogplein in Winsum: *'Sfeervol pad verdwijnt voor penthouses'*, 12 mei 2021.
- Artikel in Nature today: *'Monumentale bomen op de kaart'*, 10 juni 2021.
- Artikel in Tuin en Landschap: *'Kaart Monumentale Bomen in Atlas Leefomgeving'*, 15 juni 2021.
- Artikel in Hortipoint: *'Kaart Monumentale Bomen in Atlas Leefomgeving'*, 15 juni 2021.
- Artikel in Boomzorg: *'Landelijk Register van Monumentale Bomen nu interactief te bekijken in Atlas Leefomgeving'*, 17 juni 2021.
- Interview met boominspecteur en regio-coördinator Bert Plaat over monumentale bomen in Een Vandaag, 26 juni 2021.
- Artikel in de Telegraaf: *'Monumentale bomen vertellen elk een eigen verhaal'*, 28 juli 2021.
- Artikel in de Telegraaf: *'Vitale oude reuzen'*, 31 juli 2021.
- Artikel in de Limburger: *'Duizenden bomen wachten op plek in monumentenlijst: 'Dat een boom al honderden jaren leeft, relativeert ons bestaan'*, 17 aug.2021.
- PERSBRIEF Bomenstichting brengt nieuwe editie wandelboek monumentale bomen Amsterdam uit, 31 augustus 2021.
- Artikel in Trouw: De stokoude paardenkastanje van Joure is bijna dood maar leeft voort in 14 kunstwerken, september 2021.
- Artikel in Tubantia: *'Delden is 'eikenwalhalla' van Nederland: 'Nergens staan zoveel monumentale bomen bij elkaar'*, 26 september 2021.
- Artikel in de Stentor: *'Bomenstichting noemt Raalte nalatig in aanpak Schoonhetenseweg: 'Schade aan bomen enorm groot'*, 26 oktober 2021.
- Artikel in Nederlands Dagblad: *'Lanen zitten vol emotie, boek Bomenlanen'*, 30 oktober 2021.
- Informatie, voorbeelden en contactgegevens geleverd voor een documentaire van KRO-NCRV over Bomen, november 2021.
- Artikel in *'In de buurt Amsterdam': De oudste inwoners van Amsterdam: 5x deze bomen zijn meer dan 100 jaar oud'*, 11 december 2021.
- Artikel in VNBL: *'Hollandse iep, een van de bomen uit het wandelboek monumentale bomen Amsterdam'*, 18 december 2021.
- Artikel in het krantje online: *'Dringend verzoek om bomen Schakenbosch nog niet te kappen'*, 22 december 2021.

➤ Sociale media

Regelmatig zijn boomgerelateerde tweets verstuurd en berichten op Facebook en Instagram geplaatst. Er zijn inmiddels 2.300 volgers op Twitter, 1.500 op Facebook en 1.500 op Instagram.

Juridische bijstand

In 2021 gaven we vaak advies aan mensen die een conflict hadden met de burens over een boom. De BS informeerde over de wettelijke regels en over hoe mensen het beste met de burens kunnen communiceren. Het ging vaak om overhangende takken en over de afstand van de boom tot de erfgrans. We proberen in de brief die aan een klagende buur wordt verstuurd altijd te informeren over het belang en de lusten van bomen op een de-escalerende toon.

We gaven advies (en soms ook deskundigenberichten) aan mensen die bezwaar willen maken tegen de kap van bomen in hun omgeving. Vaak betekent dit dat de Bomenstichting de stukken leest, de regelgeving bekijkt en op basis daarvan met een advies en/of deskundigenbericht komt. Voorbeeld: de *Magnolia* bij de voormalige pastorie op het Korvelplein te Tilburg wordt na interventie van actieve buurtbewoner met steun van Bomenstichting niet gekapt.

We gaven ook adviezen aan lokale bomenorganisaties over de concept bomenbeleidsplannen van desbetreffende gemeente. Dit gold voor de Bomenbrigade Boxtel en de Haarlemse Bomenwachters. Met succes is een verzoek voorlopige voorzieningen bij de Rechtbank Den Haag over Schakenbosch te Leidschendam/Voorburg ingediend. We hadden minder succes inzake Suikerzijde Groningen. Daar is op verzoek van andere, groene organisaties een bezwaarschrift tegen omgevingsvergunningen kap en voorlopige voorzieningen ingediend.

Dit jaar gaven we ook advies en steun aan de landelijke contactpersonen van de Bomenstichting bij werkzaamheden in hun gemeente.

Onze juriste Ines Verbeek heeft meegewerkt aan de volgende uitgaven:

'Bomen en Wet' van mr. Bas Visser en drs. Edwin Koot.

Op verzoek van het Norminstituut Bomen werkte de Bomenstichting mee aan de uitgave van Handreiking Omgevingswet en Bomen 2021.

Vertegenwoordigingen en relaties met andere organisaties

- Onderzoekstraject Urban Forestry aan de TU Delft: *'Van stadsbomen naar bomenstad'*. Deze klankbordgroep is in 2021 opgeheven. De hele klankbordgroep is aangebleven als passief lid.

Arnhem, juni 2022

Eric Rood

Gerrit-Jan van Prooijen

Harry Boeschoten, voorzitter

Ines Verbeek

Ingrid Vos, secretaris

Linda Tiggelman, bureausecretaris

Peter Lommerse

Thijs Fikken, penningmeester